

VY_32_INOVACE_DEJ_DRD_10

Digitální učební materiál

Sada: Dějiny novověku

Téma: Francie za Napoleona

Autor: PhDr. Lenka Drdlová

Předmět: Dějepis

Ročník: 4. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro procvičení a opakování učiva

Anotace: Materiál vychází ze vzdělávací oblasti Dějepis – dějiny novověku. Žák si zopakuje poznatky z tématu Francie za Napoleona a procvičí si je v závěrečném opakování.

Direktorium (1794 – 1799)

- k moci se dostala **buržoazie**, která zbohatla za revoluce
- **1795** - přijata **ústava** - **zrušeno všeobecné hlasovací právo**
- dochází k **centralizaci** moci; do departmánů přicházejí zástupci vlády
- posílena výkonná moc - pětičlenné **direktorium** – jmenováno tzv. **Radou starších** a kontrolováno **Radou pěti set**
- **1795** - potlačení povstání royalistů (poručíkem dělostřelectva **Napoleonem**)
- Francie potřebuje do svého čela silnou osobnost, která ji vyvede z krize
 - **Napoleon Bonaparte**

Obr. 1

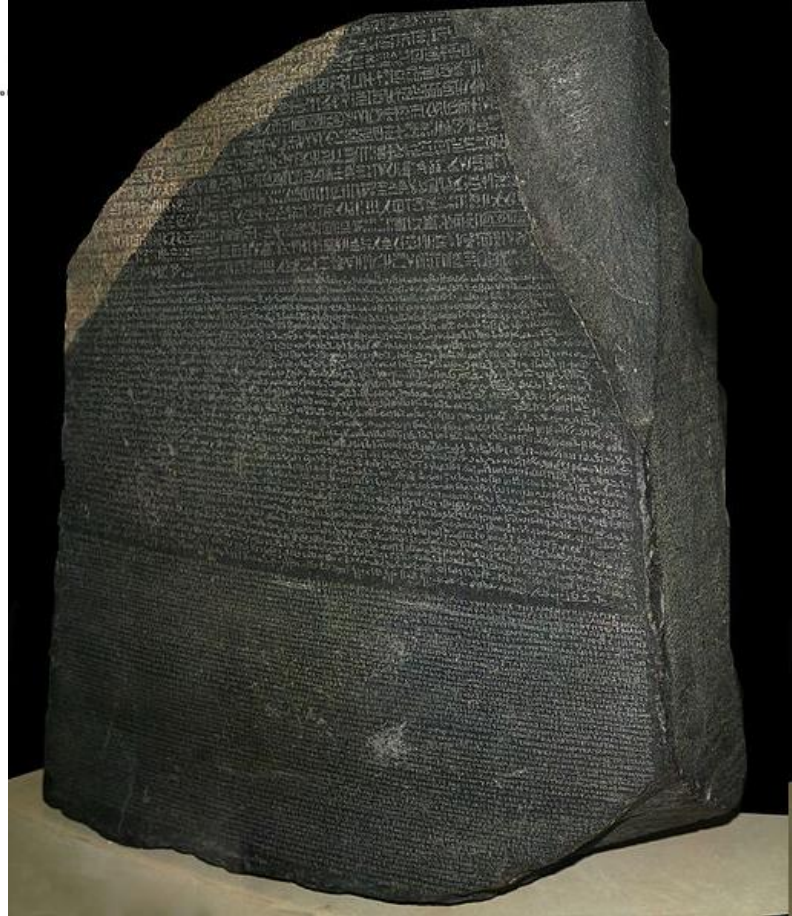
Zahraniční politika v období direktoria

- vláda závislá na armádě
- **1796 – Bonaparte** – vrchní velitel francouzské armády v Itálii
- tzv. **dceřinné republiky** - v severní Itálii byli přijímáni jako osvoboditelé od nadvlády Habsburků

1797 - mírová smlouva mezi **Itálií** a **Francií**

- **Rakousko** bylo nuceno uznat svoje ztráty ve prospěch Francie - Lombardie, Belgie a Porýní

- **1798 – Velká Británie**
 - tažení do Egypta – Bonaparte zvítězil v bitvě „pod pyramidami“
 - vědecká expedice
- ROSETTSKÁ DESKA** (**Jean Francois Champollion** - rozluštění hieroglyfů)
- porážky francouzského vojska – Itálie, Švýcarsko, britské loďstvo,...

Obr. 2

=> nespokojenost s vládou direktoria =>

9. listopadu 1799 (18. brumaire) **Napoleon** učinil **státní převrat**

- sesadil direktorium, rozpustil zákonodárné sbory
- stal se **prvním konzulem**
- **konzulát** = přechod mezi republikou a monarchií

vítězství na válečných taženích

- upevnění rýnské hranice a panství v severní Itálii
- 1800 – přechod Alp – vítězství nad rakouskou armádou – podepsání míru s **Rakouskem**
- 1802 – podepsání míru s **Velkou Británií**
- dobytá území - drancována francouzskými vojsky, loupena umělecká díla
- francouzský boj se změnil z defenzivního na **ofenzivní**

Francie za vlády Napoleona

- **1802 – doživotní hodnost konzula**
- nová ústava - Francie je formálně republikou, je posílena centralizace státní moci, zrušena volená samospráva, do čela departmánů jsou jmenováni úředníci
- upevnění vnitřních poměrů

1801 - podepsán konkordát s papežem (**náboženský smír**) - obnovení vlivu katolické církve

- církev byla podřízena státu, církevní hodnostáři museli přísahat věrnost státu
- církev byla placena státem
- **1804 – Napoleon Bonaparte** prohlášen **císařem Francouzů**

Obr. 3

1804 byl vydán **Code civil (občanský zákoník)**

- vzor pro Evropu
- zrušení feudálních závazků
- stanovoval nedotknutelnost soukromého vlastnictví
- zrušení šlechtických titulů a majetkové změny
- zaváděl řád čestné legie
- posiloval autoritu otce jako hlavy rodiny
- přísný policejní režim a cenzura
- rozvoj hospodářství
- moderní školská soustava
- nový daňový systém
- podpora umění a vědy

Císařství Napoleona I.

- od 1803 vedl **Napoleon** dobytvačné války
- prokázal své vynikající vůdcovské schopnosti, vyřadil Anglii z světového velmocenského soupeření, získal hegemonii Francie nad celou Evropou
- **1805** - poražen na moři u mysu **Trafalgar** (vyhrál anglický admirál Nelson)
- **1805** - zvítězil v bitvě tří císařů u **Slavkova** - **Alexandr I.** (Rusko), **František II.** (Rakousko) a **Napoleon** (Francie)
- **1806** – tzv. **rýnský spolek** – německé státy (kromě Pruska a Rakouska) – spojenec Francie
- přestala existovat Svatá říše římská národa německého
- **1806** - **Napoleon** porazil pruské vojsko, obsadil Berlín

- **1806** - **kontinentální blokáda** – zákaz pro všechny země obchodovat s Velkou Británií a jejími koloniemi
- **1807** – porážka ruské armády – car donucen podílet se na kontinentální blokádě
- **1810** - hegemonie Francie zahrnovala téměř celou Evropu
- vytvoření varšavského velkovévodství
- **Napoleon** zbavil trůnu španělského krále, nahradil ho svým bratrem Josefem
- **Španělé** (s podporou katolické církve) povstali proti Francii
- válka trvala 6 let
- **Napoleonovi** se nepodařilo Španělsko nikdy pokořit
- **1809** – habsburská monarchie vojensky vystoupila proti Napoleonovi – **Rakousko** poraženo (císař František musel provdat dceru Marii Luisu za Napoleona)

Obr. 4

- **1810** – ruský car porušil kontinentální blokádu (ruské přístavy byly otevřeny anglickému zboží)
- ⇒ **ruské tažení Napoleona - 1812**
- červenec **1812** – velká armáda (600 000 vojáků)
- září **1812** – bitva u **Borodina** (před Moskvou)
- Moskva vydána bez boje (zanechána bez zásob a zničena požárem)
- krutá zima – Napoleonův **ústup z Ruska** – (ruská armáda ho nutila jít po stejných cestách, po kterých přišel)
- říjen **1812** - **Kutuzov** učinil na Napoleona poslední útok (na řece Berizině)
- z velké armády zbylo jen asi 30 000 vojáků (5 %)
- **1813** - Napoleon poražen v bitvě u **Lipska** (Rakouskem, Pruskem a Ruskem)

- **1814** - **Napoleon sesazen** a odvezen na ostrov Elbu
- Francie vrácena do hranic z roku 1792, na francouzský trůn dosedli **Bourboni**
- král – **Ludvík XVIII.** (bratr popraveného Ludvíka XVI.) potvrdil nové revoluční rozdělení majetku i Napoleonův zákoník
- do Francie se vraceli emigranti, kteří chtěli restituci a návrat starého režimu a postavení
- **1815** - Napoleon se vrátil do Francie, cestou do Paříže se jeho armáda značně rozrostla
- **Ludvík** uprchl do Belgie
- **Napoleon** prohlásil, že byl znovu povolán „jednomyslným přáním národa“
- spojenci se sešli ve Vídni a označili **Napoleona** za nepřítele
- **Napoleon** ve Francii zavedl liberálnější režim s většími osobními svobodami („stodenní císařství“).
- červen **1815** - **porážka** spojeneckými pruskými a anglickými silami u **Waterloo**
- **Napoleon** odstoupil, odvezen na ostrov sv. Heleny - **1821** zemřel

Úkoly k procvičování:

1. Charakterizuj vládu direktoria.
2. Při jaké příležitosti se stal Bonaparte prvním konzulem?
3. Kdy se Napoleon Bonaparte stal císařem?
4. Co obsahoval občanský zákoník?

Obr. 5

5. Které evropské státy Napoleon porazil? Které zůstaly nepokořeny?
6. Vysvětli pojem kontinentální blokáda.
7. Jak skončilo ruské tažení?
8. Kde se odehrála poslední bitva Napoleona?
9. Najdi na mapě ostrovy Elba a Svatá Helena.

Obr. 6

Zdroje:

ČORNEJ, Petr. Dějepis 3: Novověk. 1. vyd. Praha: 2001, SPN. ISBN 80-7235-172-9.

MANDELOVÁ, Helena. Novověk II: Dějepisné atlasy pro základní školy a víceletá gymnázia. 1. vyd. Praha: Kartografie, 2005. ISBN 80-7011-470-3.

VOLNÝ, Zdeněk a kol. Toulky minulostí světa, Sedmý díl: Evropa v konfliktech, osvícenství, Francouzská revoluce, napoleonské války, barok. 1. vyd. Praha: VIA FACTI, 2005. ISBN 80-239-4959-4.

DAVISON, Michael Worth. Kdy, kde, proč a jak se to stalo. 1. vyd. Praha: Reader's Digest Výběr, 1999. ISBN 80-902069-6-4.

ČAPEK, Vratislav a Jaroslav PÁTEK, Otto ZWETTLER. Světové dějiny II: , Díl druhý – Dějiny lidských civilizací od poloviny 17. století po současnost. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1993. ISBN 80-7168-091-5.

ČORNEJ, Petr a kol. Kdy, kde, proč a jak se to stalo v českých dějinách. 1. vyd. Praha: Reader's Digest Výběr, 2001. ISBN 80-86196-33-X.

HORA-HOŘEJŠ, Petr. Toulky českou minulostí, Pátý díl: Od časů Marie Terezie (1740) do konce napoleonských válek (1815). 1. vyd. Praha: Baronet & Via Facti, 1996. ISBN 80-85890-94-1.

Zdroje:

Obr. 1: *Soubor:Gros - First Consul Bonaparte (Detail).png* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-12]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Gros>

Obr. 2: *Soubor:Rosetta Stone.JPG* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-12]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rosetta Stone.JPG> Creative Commons 3.0

Obr. 3: *Soubor:Jacques-Louis David 017.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-12]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jacques-Louis David 017.jpg> Creative Commons 3.0

Obr. 4: *Soubor:Napoleons retreat from moscow.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-10-12]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Napoleons retreat from moscow.jpg> Creative Commons 3.0

Obr. 5, 6: Microsoft PowerPoint klipart

Obr. 7: vlastní tvorba – všechna práva vyhrazena

Děkuji za pozornost.

Obr. 7

Gymnázium Nové Město na Moravě